

MATKARAPORTTI

OPINTOMATKA SLOVENIAAN 15.-18.2.2010

Osallistujat: Tiina Harju
Eija Kalliokoski
Riitta Myllymäki
Hanna Teräs
Elina Toivonen

Yleistä Sloveniasta

Slovenia sijaitsee Balkanin niemimaalla Keski-Euroopassa. Maa on pinta-alaltaan pieni, noin 20 000 km², noin puolet Tanskan koosta. Rajanaapureita ovat Italia, Kroatia, Itävalta ja Unkari. Asukkaita on n. 2 miljoonaa.

Mielenkiintoisen maasta tekee erilaiset ilmasto-olosuhteet pienen välimatkan päässä. Slovenia on vuoristoinen maa, pohjoisessa Alppien juurella vuoret kohoavat yli kahden ja puolen kilometrin korkeuteen. Slovenian merenrantakaistale on vain 46.6 km pitkä ja maa on pääosin kukkulaista ja vuoristoista lauhkeaa ilmastoa. Metsät peittävät yli puolet Slovenian alueesta; Slovenia onkin Euroopan kolmanneksi metsäisin maa Suomen ja Ruotsin jälkeen.

Slovenia on myös nuori maa siinä mielessä, että se on itsenäistynyt vuonna 1991 yhtä aikaa Kroatian kanssa. Euroopan unioniin Slovenia liittyi vuonna 2004. Slovenian virallinen kieli on sloveeni, useimmat slovenialaiset puhuvat ainakin yhtä muuta kieltä, yleisimmin englantia, saksaa ja italiaa. Slovenian kielellä on ollut suuri rooli koko Slovenian historian aikana ja Slovenian olemassaolo ja itsenäistyminen ovat pitkälti kielellisen ja kulttuurisen identiteetin säilymisen ja ylläpitämisen ansiota. Slovenian kieli kuuluu slaavilaiseen kieliperheeseen ja on hyvin lähellä esimerkiksi tsekin kieltä.

Slovenialainen koulutusjärjestelmä on hivenen monimutkaisempi kuin esim. Suomessa. Toisen asteen koulutusta järjestetään neljässä erilaisessa oppilaitoksessa. Ikärakenteeltaan koulutusjärjestelmä on samanlainen kuin Suomessa.

Kaiken kaikkiaan ihmisten välinen vuorovaikutus oli ihmeellisen positiivista ja avointa, erittäin vieraanvaraista ja lämmintä.

Matkan vierailukohteet

Opinto-ohjaaja Helena Debeljak Nova Goricassa sijaitsevasta koulutuskeskuksesta vieraili Seinäjoella lokakuussa 2009. Yhteisissä tapaamisissa huomattiin monenlaisia yhtymäkohtia maiden, kulttuurien ja koulutuskeskusten välillä. Myös huoli opiskelijoiden syrjäytymisestä oli yhteistä. Opintomatkan suunnittelu Sloveniaan alkoi Helena Debeljakin vierailun aikana. Talven mittaan pidettiin tiivistä yhteyttä lähinnä sähköpostin avulla.

Opintomatkan vierailukohteet sijaitsivat Italian rajalla Nova Goricassa sekä pääkaupunki Ljubljanassa. Perehtymisen kohteena olivat Slovenialainen ammattikoulutus ja erityisoppilaiden peruskoulu Nova Goricassa. Lisäksi matkalla tavattiin syrjäytyneiden nuorien kanssa työskenteleviä projektihenkilöitä.

Ljubljanassa vierailtiin kasvatustieteen laitoksella Ljubljanan yliopistolla. Erityisopetuksen professori on keskittynyt mm. inklusion kehittämiseen Sloveniassa. Parin päivän aikana tavattiin yli 20 henkilöä, jotka olivat kiinnostuneita kuulemaan Suomesta, suomalaisesta koulutuksesta ja suomalaisista nuorista.

Yleiskuvaltaan opintomatka oli positiivinen ja yllättäväkin kokemus esim. työskentelytilojen suhteen - uudenaikainen laitteisto oli esim. keittiöillä, sähköasastolla ja atk-luokissa.

Byrokraattisuus tuli esiin monessakin kohtaa, esim. erityisopiskelijoiden määrittely oli huomattavasti monimutkaisempaa kuin Suomessa. Lisäksi esim. lakimuutokset tuntuivat tapahtuvan nopeammalla tahdilla kuin Suomessa, mikä tietysti tulee huomioida esim. koulun arjessa.

Huumeongelma on myös Sloveniassa sitä luokkaa, että se heijastuu todella paljon opintoihin ja oppilaitosten toimintaan. Keskeyttämiset ja eroamiset ovat ihan eri tasolla kuin meillä Suomessa. Maan sijainti monen valtion lähellä, huumeiden kulkureittien keskellä, tekee mahdolliseksi huumeiden suuren määrän.

Parastamista

Technical School Centerin (ammatillinen oppilaitos) johtaja oli kiinnostunut kuulemaan suomalaisesta koulutusjärjestelmästä ja sen selkeydestä. Lisäksi erityisiä kiinnostuksen kohteita olivat erityisopiskelijoiden tukitoimet ja arviointiasteikon muutos. Johtaja on ilmeisen aktiivi myös kansallisessa ja kansainvälisessäkin kehittämistoiminnassa, joten hyviä käytänteitä voi mennä Sloveniassakin eteenpäin vierailun jälkeen.

Yleiskuvan saamiseksi Slovenialaisesta ammattikoulutuksesta opintomatalla vierailtiin erilaisissa ryhmissä. Eniten kiinnostusta herätti syrjäytyneisiin nuoriin keskittyvä projekti. Teemoina projektissa oli erilaisuuden hyväksyminen, kannustaminen, nuoren tukeminen ja harrastustoiminnan tarjoaminen. Päättävänä on motivoida opiskelijat tekemään aloittamansa tutkinto loppuun.

Ryhmässä toimii n. 10 poikaa, joilla on taustalla huumeongelma, rikollisuutta ja käytöshäiriöitä. Koulunkäynti on vaikeutunut, joten projektin avulla etsitään mallia, miten saada elämä haltuun ja löydetään halu ja kyky opiskella. Pojilla oli paljon henkilökohtaista ohjausta. Oppimisvaikeuksia käsiteltiin 2-3 henkilön pienryhmissä koulussa tai koulun ulkopuolella. Projektityöntekijällä

oli tiivis suhde nuoriin. Toiminnalla saatiin hyviä tuloksia liittyen opiskelijoiden elämään ja opintoihin.

Lisäksi osallistujilla oli vuoden aikana vapaaehtoistyötä yksi viikko. Aluksi poikia on ollut vaikea suostutella vapaaehtoistyöhön, mutta kokemukset ovat olleet pelkästään positiivisia. Vapaaehtoistyön avulla on mahdollisuus tuntea itsensä tärkeäksi ja nostattaa itsetuntoa. Vapaaehtoistyöpaikkoina ovat toimineet turvakoti ja vammaisten toimintakeskus. Tässä voisi olla erinomainen idea toteutettavaksi myös Suomessa. Vapaaehtoistyön merkitystä ja toimintatapaa ei riittävästi hyödynnetä suomalaisessa yhteiskunnassa ja koulutuksessa, etenkin nuorten kanssa.

Vapaa-ajan harrastuksia tukemalla on saatu myös hyviä kokemuksia opiskelijoiden motivoinnissa ja itsetunnon nostamisessa. Urheilu ym. harrastuksia ja erilaisia retkiä on tehty yhdessä tai muuten ohjatusti koulupäivän aikana ja iltaisin. Samankaltaista ohjattua toimintaa voisi olla tarjolla myös meidän oppilaitoksen nuorille, etenkin harrastustoiminnan suhteen. Varsinkin suuremmissa kaupungeissa nuorten luotetaan liiaksikin löytävän omat harrastuspiirinsä ilman ohjausta. Tehokkaampi tuki ja ohjaus myös vapaa-ajalla, on tärkeää myös meidän ammatillisten nuorten syrjäytymisen ehkäisemisessä.

Technical School Centerin yhden toimipisteen tiloissa oli käynnissä valtakunnallinen työpaja-projekti. Kahden ohjaajan vetämään ryhmään osallistui n. 10 nuorta, jotka tekivät käytännöllisiin töihin liittyviä töitä työpajalla muualla neljänä päivänä viikossa. Yhden päivän viikossa he toimivat Technical School Centerin tarjoamissa tiloissa opetuspisteen yhteydessä. Tämä käytäntö oli otettu käyttöön tänä talvena, ja kokemukset

olivat pelkästään positiivisia. Työpaja-työskentelyä voidaan verrata suomalaisella työpajalla tapahtuvaan työskentelyyn.

Projektin tavoitteena on tukea ryhmän nuoria löytämään työtä tai pääsemään kouluun. Jokaiselle nuorelle on laadittu yksilölliset tavoitteet. Pienryhmissä toteutetaan erilaisia projekteja, esim. liittyen sosiaalisten taitojen harjoitteluun, ruuanlaittoon, taiteisiin jne. Nuoret saivat stipendin yht. 400 €/kk lounaaseen, bensaan ym. menoihin. Varsin suuri stipendi nuorille (vrt. opettajan palkka n. 1100 €/kk). Koulun tiloissa perehdytään yhteisten aineiden opiskeluun ja opiskelutekniikkaan. Projekti on rahoitettu valtion kautta, joten rahoitusta oli haettava kahden vuoden välein. Nuoret hakeutuvat ryhmään mainonnan avulla (tv, lehdet, internet). Projekti on valtakunnallinen, taustaidealtaan tanskalainen. Myös lukiolaiset voivat halutessaan saada ohjausta opintoihinsa ohjaajien avulla.

Tiedottaminen koulussa ei perustunut pelkästään sähköiseen tiedottamiseen vaan sitä tapahtui myös kasvotusten, mikä varmasti lisää yhteisöllisyyttä. Vierailun aikoihin oli käynnissä venetsialaiset karnevaalit, jotka näkyivät myös katukuvassa ja kouluissa, joissa vierailimme. Opettajat ja opiskelijat olivat pukeutuneet naamiaisasuihin, tarjolla oli myös karnevaaleihin liittyviä leivonnaisia. Tämän tyypistä toimintaa toivoisi myös toisinaan tänne pohjoiseenkin, ihan selvästi esim. pukeutumisella saatiin luotua positiivista yhteisöllisyyden tunnetta.

Opintomatkan hyödyntäminen

Opintomatkan jälkeen yhteistyö Technical School Centerin kanssa on jatkunut mm. työssäoppimisen merkeissä. Monimuotoiset opinpolut – hankkeessa pyritään hyödyntämään eri opinpoluissa vapaaehtoistyön käynnistämistä.

Opintomatkasta on kerrottu eri opetuspisteiden henkilöstöpäivissä sekä muissa tapaamisissa. Matkaraportti löytyy myös hankkeen internet –sivuilta. Virallisempien esitysten lisäksi uusia ideoita ja kokemuksia on jaettu epävirallisemmissa yhteyksissä ja erilaisissa palaverissa. Tavoitteena on myös hyödyntää uusia ideoita uusien hankehakemusten pohjana.

Liite 1 Ohjelma

15.2.2010	Brnik Airport
	Solkan, Hotel Sabotin
	Dinner Solkan
	Solkan, Nova Gorica (short view)
16.2.2010	Visit School center in Nova Gorica (have a meeting with project manager of one of the project in school – about student with special needs), visit my school in Šempeter pri Gorici (short view, meeting with headmaster, introduction of special need system in Slovenija, meet our teachers and have a opportunity to talk with them)
	Lunch in our school
	Visit Elementary School for children with special needs (Nova Gorica) (meeting with headmaster and other special teachers)
17.2.2010	Visit a special group in our school in Šempeter pri Gorici (group of students and their mentors; student who are excluded from the school); they are learning about social skills, learning methods,....
	Lunch in our school
	Ljubljana 12.30 meeting with Marija Kavkler (University of Ljubljana)
	City Hotel
18.2.2010	Sightseeing Ljubljana
	Lunch (Ljubljana)
	Brnik Airport